

Investeringskader Waddengebied begint zijn vruchten af te werpen

Integraal de grote vraagstukken van het waddengebied aanpakken. Met die ambitie hebben de drie waddenprovincies Noord-Holland, Fryslân en Groningen het Investeringskader Waddengebied (IKW) in het leven geroepen. Het IKW moet ervoor zorgen dat er tot 2026 meer dan 300 miljoen euro wordt geïnvesteerd in zes belangrijke aandachtsgebieden in de Waddenregio. Het gaat daarbij om grootschalige en meerjarige projecten, die blijvend en duurzaam de economie versterken en de ecologische waarden beschermen en verbeteren. De financiering van het IKW wordt door meerdere partijen gedragen. Met de inzet van € 150 miljoen van het Waddenfonds (WF) willen de waddenprovincies een investering van meer dan € 300 miljoen aanjagen, aanvullend aan alle andere beleidsinspanningen van de waddenprovincies.

Onder leiding van de gedeputeerden Henk Staghouwer (provincie Groningen), Klaas Kielstra (provincie Fryslân) en Cees Log-

gen (provincie Noord-Holland) is het IKW het afgelopen jaar al flink op stoom gekomen. De drie gedeputeerden, die eveneens het dagelijks bestuur vormen van het Waddenfonds, hebben al een aantal grote projecten in het kader van het IKW in gang gezet. Zo wordt het Eems-Dollard estuarium flink aangepakt. Door indijking en verdieping van vaargeulen bevat het water van het estuarium te veel slib. Over een lange periode zal er jaarlijks één miljoen slib worden 'ingevangen' en aansluitend worden ingezet voor innovaties in de landbouw, natuurinclusieve versterking van zeedijken en andere vernieuwende activiteiten.

Daarnaast zorgt het IKW ervoor dat de metamorfose van de Afsluitdijk gestalte krijgt. Onder de vlag van De Nieuwe Afsluitdijk is het Waddenfonds met een bijdrage van € 14 miljoen de grootste financier van de vismigratierivier, die onder de dijk door de Waddenzee en het IJsselmeer met elkaar verbindt. Het project moet een belangrijke bijdrage leveren aan een betere visstand in de Waddenzee, het IJsselmeer en in rivieren als de IJssel en de Rijn. Met de aanleg van de migratierivier zal de Afsluitdijk als bijna onoverkomelijk obstakel voor vis binnenkort verleden tijd zijn.

De zes aandachtsgebieden van het IKW:

- 1 | **Waddenzee** het herstel van ecologische waarden in de Waddenzee.
- 2 | **Havenontwikkeling** ontwikkeling van duurzame havens langs de waddenkust gericht op bevorderen van circulaire economie en energietransitie.
- 3 | **Vermarkten van Werelderfgoedstatus** Versterken en vermarkten van het merk Waddenzee als UNESCO Werelderfgoed. Er wordt geïnvesteerd in de (internationale) marketing van het waddengebied en een betere beleefbaarheid van de waddenkust.
- 4 | **Vitale kust en Afsluitdijk** De ontwikkeling van een Waddenvoedselcultuur (o.a. zilte teelten), innovatieve kustontwikkeling en ecologische verbindingen tussen zee en achterland.
- 5 | **Eems-Dollard in balans** Er wordt geïnvesteerd in de ecologische kwaliteitsverbetering van het Eems-Dollard estuarium en de vergroening van het energiecluster in de Eemsdelta.
- 6 | **Eilanden op eigen kracht** Een verbetering van de samenhang tussen toerisme, duurzaamheid en natuur. Daarnaast willen de vijf Waddeneilanden zich op termijn volledig zelf voorzien in de behoefte van energie en water.

Belangrijke impuls

Daarnaast is eind maart het Wadden Center op de Afsluitdijk geopend. Het bijzondere gebouw bij Kornwerderzand dient voor binnenlandse en buitenlandse toeristen als toegangspoort en experiencecenter voor het Werelderfgoed Waddenzee. Staghouwer: "Dat zijn heel tastbare resultaten, waar we het waddengebied enorm mee vooruit helpen." De Groninger gedeputeerde noemt daarbij ook het Werelderfgoedcentrum Lauwersoog. Daarin investeert het Waddenfonds 9,6 miljoen euro. "Voor het Waddenfonds is het uitdragen van de werelderfgoedstatus van de Waddenzee een zeer be-

Van links naar rechts: Cees Loggen, Henk Staghouwer, Klaas Kielstra

langrijk speerpunt. Met de komst van dit centrum wordt daar een belangrijke impuls aan gegeven. Beschouw het als één van de etalages, waarin we het Wad kunnen tonen aan de wereld.”

Het Waddenfonds speelt een belangrijke rol bij het mobiliseren van investeringen in verbetering van de kwaliteit van het waddegebied. De provincies hebben de voortrekkersrol als het gaat om het lostrekken van de majeure projecten; het Waddenfonds beoordeelt het aandeel van de WF-bijdrage op basis van de WF-doelen. “Daar zit natuurlijk ontzettend veel expertise. Bovendien komt er op die manier een onafhankelijk oordeel”, zo licht Klaas Kielstra deze werkwijze toe.

Brede openstelling

Naast de bijdrage aan meerjarige opgaven van het IKW blijft het Waddenfonds financiële steun verlenen aan andere projecten. Het fonds richt zich daarbij op acht thema's die aansluiten bij de hoofddoelstelling: het vergroten en versterken van de natuur- en landschapswaarden van het waddegebied, het wegnemen van externe bedreigingen van de natuurlijke rijkdom van de Waddenzee en duurzame economische ontwikkeling in het waddegebied. Daarbij gaat het om natuurontwikkeling en het verbeteren van de bodem- en waterkwaliteit in de Waddenzee. Maar ook om de verduurzaming van de visserij, landbouw en havens, het stimuleren van de energietransitie en de bescherming van culturele en landschappelijke waarden. Er is daarnaast een subsidieregeling voor kleinschalige

lokale initiatieven op dorpsniveau, die ervoor moet zorgen dat de vitaliteit in het waddegebied impulsen krijgt.

De afgelopen jaren heeft het Waddenfonds telkens per thema subsidieregelingen opengesteld. Sinds kort kan er tegelijkertijd voor alle thema's subsidieaanvragen worden ingediend. Deze zogenaamde 'brede openstelling' moet de samenwerking tussen partijen (privaat en publiek) stimuleren en thema's, die op het eerste oog uiteenlopend lijken, met elkaar verbinden. Cees Loggen: “Je ziet dat mensen verder gaan kijken dan alleen datgene waar ze zelf mee bezig zijn. Er ontstaat zo een community. Dat is ook wat je wilt als Waddenfonds. Je wilt faciliteren. Het initiatief en de draagkracht moet bij de gemeenschap liggen. Dan heeft het project de meeste kans van slagen.” Henk Staghouwer kijkt ook uit naar de komende jaren. “Er komen mooie projecten aan. We gaan nog veel meer grote dingen in het waddegebied aanpakken.”

Cees Loggen hecht er aan te wijzen op het unieke karakter van het waddegebied. Als zeventienjarige jongen nam Loggen dienst bij de Marine en werd zijn standplaats Den Helder. En vaak liep hij 's avonds over de dijk, met uitzicht over het Wad. “Toen vond ik het al mooi. Het is altijd anders. Als je iets zo dichtbij hebt en het iedere dag ziet, gaan mensen het 'gewoon' vinden. We nemen de schoonheid voor lief, maar het blijft een bijzonder landschap. En daar moeten we zuinig op zijn.”

Ingrid Spijkers